

Ball de xifres

À

La història militar i política continua movent-se en un autèntic ball de xifres. Si oficialment es mantenen els 12.000 morts en la Batalla d'Annual al Marroc -que va acabar amb la rendició militar espanyola de Monte Arruit entre mitjan juliol i començaments d'agost de 1921-, semblant a les que figuren a l'Archivo Histórico Militar al voltant dels 11.000 morts, lluny de les xifres molt més treballades de la Comissió creada pel Govern de Garcia Prieto, un bon orador, que les situa en 8.700 morts, després de visitar la Comandància de Melilla. Amb la corrupció existent dins l'exèrcit espanyol del Rif van comprovar que alguns soldats que haurien d'estar a l'esmentada Comandància eren de vacances i amb permisos indefinits, passejant per Madrid. Les dades secretes d'aquesta comissió són semblants a les que també va donar l'expert militar que va treballar el tema -al voltant dels 8.000-, similars a les de l'investigador català Daniel Díaz. Són estimacions, però és clar que els tres últims s'acosten més a la realitat perquè alguns han treballat sobre el terreny i l'altre amb documentació de primera fila. Lluny de les dades oficials no comprovables han tingut en compte les possibles variants a més dels morts, com són ferits, desapareguts, desertors, i els que dins l'exèrcit regular eren rifenys, perquè cal diferenciar entre espanyols i indígenes.

La conclusió més important de l'expedient Picasso és que el desastre d'Annual va ser la conseqüència de la irresponsabilitat de l'alt comandament militar, especialment dels generals Berenguer i Silvestre, que després de llençar per terra les medalles es va suïcidar. El cas de Berenguer reflecteix la pèssima història d'Espanya del darrer segle: Amic i favorit del rei Alfons XIII, es va demostrar la seva irresponsabilitat i la corrupció generalitzada dins dels comandaments: s'enriquien amb el proveïment, vivien a cor què vols i gastaven molt més del que guanyaven, ja sigui amb prostitutes o el joc, que també va produir alguns suïcidis. Berenguer va ser separat del servei per un tribunal militar. Per evitar les conclusions de la Comissió de Garcia Prieto, el general Primo de Rivera -d'acord amb el Rei- dona un cop d'estat el 13 de setembre de 1923. Així Berenguer és restituit i substituirà el dictador per la Dictablanda. L'informe final lliurat al Congrés dels Diputats contenia 2.721 folis dels quals només en queden 300.